

**МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ
ТА ІНФОРМАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ**

ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ КУЛЬТУРИ

Кафедра телебачення

ПРАКТИКУМ З ВИРОБНИЦТВА ЕКРАННИХ ТВОРІВ

Програма та навчально-методичні матеріали

до курсу

Харків, ХДАК, 2020

УДК 791.61+075.2]-028.26](073)

П69

Друкується за рішенням ради факультету аудіовізуального мистецтва
(протокол №1 від 4 вересня 2020 року)

Рекомендовано кафедрою телебачення
(протокол №1 від 17 серпня 2020 року)

Рецензенти:

Ландяк О.М., кандидат філософських наук,
старший викладач кафедри телебачення, Харківська державна академія культури
Супрун Т.С., кандидат технічних наук,
Харківський національний університет радіоелектроніки

Укладач:

Черкасова Наталія Олександрівна

Практикум з виробництва екранних творів : програма та навч.-метод.
матеріали для магістрів 2 курсу спец. 021 «Аудіовіз. мистецтво», освітня програма
«Режисура телебачення» / Харків. держ. акад. культури ; [уклад. Н. О.Черкасова]. –
Харків : ХДАК, 2020. – 22 с.

Навчальний курс «Практикум з виробництва аудіовізуальних творів»
забезпечує практичну підготовку магістрів у створенні аудіовізуальних творів
різних жанрово-видових форм.

УДК 791.61+075.2]-028.26](073)

© Харківська державна академія культури, 2020 рік

© Н.О.Черкасова, 2020 рік

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		Заочна форма навчання	
Кількість кредитів – 1,5	Галузь знань: 02 «Культура і мистецтво»	Обов'язкова	
	Спеціальність: 021 «Аудіовізуальне мистецтво та виробництво»		
Індивідуальне науково-дослідне завдання <i>екранна робота</i>	Освітній рівень: магістр	Рік підготовки 2-й	
		Семестр 3-й	
Тижневих годин для заочної форми навчання: аудиторних – 4		Лекції	
			1 год.
		Практичні	
			5 год.
		Індивідуальні	
			6 год.
		Самостійна робота	
	28 год.		
		Вид контролю залік	

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для заочної форми навчання – 12/28.

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна «Практикум з виробництва аудіовізуальних творів» має вагомe значення серед обов'язкових дисциплін в структурі навчального плану професійної підготовки магістрів. Сучасна кіно-, телеіндустрія та високий рівень технологій створення екранного зображення дозволяє реалізувати будь-які задуми, а тому магістри повинні досконало володіти ними для створення конкурентоздатного аудіовізуального контенту.

На сучасному етапі актуальним завданням професійної підготовки магістрів є формування аудіовізуального мислення, що підкреслює значимість візуального результату їх діяльності.

Статус дисципліни: обов'язкова.

Предметом курсу є творчі й технологічні етапи створення аудіовізуального твору, специфіка режисерської діяльності над кожним етапом підготовки аудіовізуального твору, основні методи та прийоми екранної виразності.

Мета навчальної дисципліни – розкрити особливості роботи режисера у сфері аудіовізуального мистецтва і виробництва, специфіку авторської діяльності над кожним етапом підготовки екранного твору.

Завдання навчальної дисципліни:

- оволодіти методикою режисерського аналізу драматургічного матеріалу;
- проаналізувати становлення жанрово-видових форм телевізійного мовлення в контексті їх історичного розвитку;
- визначити особливості підготовки і створення телевізійних матеріалів у різних жанрах;
- виявити специфіку авторської розробки теми на різних етапах реалізації аудіовізуального проєкту;
- визначити ефективні виразні засоби у процесі продукування аудіовізуального твору;
- забезпечити цілісність екранного твору.

Перелік компетентностей з ОПШ,

формування котрих забезпечує вивчення дисципліни

Інтегральна компетентність – здатність розв'язувати складні задачі і проблеми в сфері аудіовізуального мистецтва та виробництва.

Загальні компетентності:

- здатність вчитися та оволодіти сучасними знаннями;
- здатність приймати обґрунтовані рішення;
- здатність розробляти та керувати проєктами;
- здатність до пошуку;
- оброблення та аналізу інформації з різних джерел;
- здатність мотивувати людей та рухатись до спільної мети.

Спеціальні (фахові) компетентності:

- здатність застосовувати сучасні методи та засоби аналізу та прогнозування складних проблем професійної діяльності;

- здатність до педагогічної діяльності в сфері мистецької освіти, викладання фахових дисциплін;
- здатність знаходити відповідні засоби подальшого підвищення виконавської, педагогічної кваліфікації у сфері аудіовізуального мистецтва;
- здатність самостійно розробляти та професійно втілювати аудіовізуальні проекти, створювати аудіовізуальні твори;
- здатність до організації професійної колективної діяльності з урахуванням наявних ресурсів та часових обмежень.

Результати навчання

Результати вивчення даної освітньої компоненти деталізують такі програмні результати навчання:

знати:

- основні тенденції розвитку сучасного телевізійного мовлення в Україні і світі;
- особливості структури екранного твору, сюжетотворення залежно від обраної жанрово-видової форми;
- основні прийоми відтворення реальності на екрані;
- усвідомлювати зв'язки між розвитком технологій та можливостями аудіовізуальних мистецтв;
- багатоаспектно вивчати актуальну тему, пояснювати й інтерпретувати факти, розрізняти головне і другорядне;
- визначати особливості цільової аудиторії в процесі виробництва і споживання аудіовізуальної продукції;
- етичні норми та професійні стандарти роботи на телебаченні;

вміти:

- продукувати нові ідеї;
- спостерігати і відбирати факти, події, явища, які становитимуть тематичну основу екранного твору;
- формувати режисерський задум екранного твору;
- створювати режисерський сценарій, розкадровку, календарно-постановочний план телевізійного твору;
- керувати творчо-виробничим колективом;
- володіти методологією та методикою наукового пізнання сучасних проблем аудіовізуального мистецтва та виробництва;
- застосовувати міждисциплінарні підходи при критичному осмисленні та вирішенні проблем теорії та практики аудіовізуального мистецтва та виробництва
- володіти методами та організаційними дослідницькими та інноваційними процедурами у професійній діяльності;
- вільно орієнтуватися, формувати та співвідносити інформаційний, виразний та образний рівні змісту;

мати навички:

- аналізу контенту щодо його художніх і медійних особливостей;
- дослідження художньо-виражальних принципів становлення тексту твору в контексті часу;

- популяризації аудіовізуальних проектів в сучасних медіа;
- керування творчо-виробничим колективом;
- працювати у тісній взаємодії заради створення якісного аудіовізуального контенту і з урахуванням термінів виконання творчого завдання.

Міждисциплінарні зв'язки

Навчальна дисципліна «Практикум з виробництва аудіовізуальних творів» покликана допомогти здобувачу оволодіти режисерською майстерністю в аудіовізуальному виробництві, винаходити оптимальні шляхи вирішення виконавських проблем, відтворювати емоційно-образний зміст аудіовізуального твору, створювати художній образ за допомогою комплексу аудіовізуальних виражальних засобів. Дисципліна «Практикум з виробництва аудіовізуальних творів» ґрунтується на знаннях, отриманих студентами в межах таких курсів, як «Режисура аудіовізуальних творів», «Звукорежисура аудіовізуальних творів», «Теорія і практика монтажу аудіовізуальних творів», «Виробництво аудіовізуальних творів». Курс «Практикум з виробництва аудіовізуальних творів» завершує цикл практичних дисциплін. Він спрямований на узагальнення отриманих фахових знань та їх застосування у майбутній практичній або педагогічній діяльності.

Матеріалом курсу «Практикум з виробництва аудіовізуальних творів» є навчальні посібники, практичні рекомендації, фрагменти аудіовізуальних творів різних жанрів.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться **45 годин / 1,5 кредити ECTS.**

2. Програма навчальної дисципліни

Дисципліна складається з 3-х тематичних розділів, які містять 12 тем, пов'язаних між собою змістовними складовими.

Розділ 1. Специфіка режисерської діяльності у різних жанрово-видових формах.

Тема 1. Трансформація ролі та функції «героя» в сучасному аудіовізуальному просторі.

Пошуки нового героя: фокус на внутрішньому світі особистості, глибинному конфлікті сучасника із самим собою. Трансформація образу героя сучасності від героїчного до соціального, перетворення зовнішнього конфлікту на внутрішній. Авторський ігровий фільм. Елементи авторського стилю. Інтерпретація режисером життєвого матеріалу, покладеного в основі фільму. Поглиблений розвиток теми самотності, уваги до особистості, її повсякденних проблем, людського непорозуміння. Телевізійний нарис: оновлення формату на сучасному українському телебаченні. Роль екранних мистецтв у формуванні національної ідентичності.

Тема 2. Особистість автора в неігровому кіно і телепрограмах.

Активне авторське відношення до факту, інтерпретація його за допомогою виразних засобів екрану (композиція, ракурс, плани та ін.). Авторська розробка теми. Специфіка роботи з документальним героєм. Способи зйомки: репортаж, спостереження, провокація, інтерв'ю. Особливості створення авторського тексту. Міграція митців від одного виду мистецтва до іншого як світова тенденція (ігрове – неігрове кіно). Домінантне значення української документалістики в аудіовізуальному просторі наприкінці ХХ - початку ХХІ століття. Гострі теми сучасності в українській документалістиці часів Революції Гідності

Тема 3. Перегляд та аналіз кваліфікаційних екранних робіт.

Актуалізація гострих тем сучасності. Аналіз проблематики, ідеї, мети, завдань створених аудіовізуальних творів, уточнити змістовні акценти. Характеристика засобів відображення авторського ставлення до зображуваних обставин життя. Особливості творчих задумів, переваги і недоліки його розробки, творчо-технічна якість реалізації на екрані, доцільність використання режисерських, операторських та монтажних рішень.

Розділ 2. Творчий задум і виразні засоби реалізації кваліфікаційної роботи.

Тема 4. Розробка творчого задуму екранної роботи.

Основні складові й критерії творчого задуму. Літературний і життєвий матеріал, на якому розглядаються актуальні питання. Можливості режисерської інтерпретації. Принципи зображального рішення. Аналіз специфіки творчих завдань і технічних можливостей.

Тема 5. Аналітична робота над літературною першоосновою.

Ідейно-тематичний аналіз. Дійовий аналіз. Логіка побудови дії і послідовності її розвитку. Принцип організації екранної оповіді. Розробка системи персонажів майбутньої екранної роботи. Виразні деталі, що відображають внутрішній світ героя, персонажів, створюють необхідну атмосферу в кадрі. Пейзаж як виразний засіб.

Тема 6. Розробка зображального рішення екранного твору.

Зовнішні прояви проблематики. Просторові координати дослідження теми. Принципи розробки зображального рішення. Ігровий елемент у неігровому фільмі. Прийоми та естетика неігрового кінематографа в сучасних телевізійних форматах.

Тема 7. Розробка звукового рішення екранного твору.

Невербальні засоби виразності. Принципи співвідношення слова та зображення. Обґрунтування обраного музично-звукового рішення аудіовізуального твору.

Тема 8. Візуально-режисерські референси до магістерської екранної роботи.

Аналіз аудіовізуального твору з точки зору відповідності мети її створення і виразних засобів реалізації. Особливості авторського задуму. Особливості реалізації поставлених завдань у залежності від обраної жанрово-видової форми. Елементи екранної мови, що використані; їх зв'язок та взаємодія у

розкритті проблематики. Створення художнього образу на екрані.

Тема 9. Затвердження документації до знімального періоду.

Режисерський сценарій. Календарно-постановочний план. Склад творчої групи. Необхідний реквізит, костюми, характерні деталі інтер'єру. Технічні засоби реалізації творчого задуму.

Розділ 3. Творча практика і сприйняття аудіовізуального твору.

Тема 10. Технологія виробництва та її вплив на естетичну якість твору.

Характеристика засобів відображення авторського ставлення до зображуваних обставин реального життя. Особливості авторського стилю. Естетична якість твору. Цілісність екранного образу. Специфіка створення художнього образу на екрані. Структура аудіовізуального образу.

Тема 11. Аналіз реалізації авторського задуму та роботи творчої групи.

Аналіз художньої та технічної якості вихідного матеріалу. Послідовність технології виробництва у знімальний період. Вимоги до творчої та технічної якості зображального ряду та способи її досягнення. Співвідношення результату та задуму.

Тема 12. Презентація кваліфікаційної екранної роботи.

Позиціонування власного екранного твору в залежності від його жанрово-видової форми. Основні вимоги до презентації аудіовізуального твору. Методика підготовки презентації.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Розділ 1. Специфіка режисерської діяльності у різних жанрово-видових формах												
Тема 1. Трансформація ролі та функції «героя»							3	1				2
Тема 2. Особистість автора в неігр. кіно і телепрограмах							2					2
Тема 3. Перегляд та аналіз кваліф. екранних робіт							3		1			2
Разом							8	1	1			6

Розділ 2. Творчий задум і виразні засоби реалізації кваліфікаційної роботи												
Тема 4. Розробка творчого задуму							4				1	3
Тема 5. Аналіт. робота над літ. першоосною							4				1	3
Тема 6. Розробка зображ. рішення							5		1		1	3
Тема 7. Розробка звукового рішення							5		1		1	3
Тема 8. Візуально-режис. референси							3				1	2
Тема9. Затвердж. документації							3		1			2
Разом							24		3		5	16
Розділ 3. Творча практика і сприйняття аудіовізуального твору												
Тема 10. Технологія виробництва та її вплив на ест. якість							2					2
Тема 11. Аналіз реалізації автор. задуму							3				1	2
Тема 12. Презентація кваліф. екранної роботи							3		1			2
Разом							8		1		1	6
Усього годин							42	1	5		6	28

Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми практичного заняття	Кількість годин
1	Перегляд та аналіз кваліфікаційних робіт	1
2	Розробка зображального рішення екранного твору	1
3	Розробка звукового рішення екранного твору	1
4	Затвердження документації до знімального періоду	1
5	Презентація кваліфікаційної екранної роботи	1
Разом		5

Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Відбір літературної першооснови для майбутнього екранного твору.	4

2	Розробка творчого задуму	4
3	Розробка драматургічної структури майбутньої екранної роботи	2
4	Аналітична робота над розробкою екранного твору	2
5	Розробка зображального рішення	4
6	Розробка звукового рішення	4
7	Візуально-режисерські референси	2
8	Підготовка необхідної документації	2
9	Технологія виробництва та її вплив на естетичну якість	2
10	Підготовка аналітичних та ілюстративних матеріалів до презентації власного екранного твору	2
	Разом	28

4. Методичні рекомендації до практичних занять студентів

Практичне заняття №1.

Тема: Перегляд та аналіз кваліфікаційних екранних робіт.

Мета завдання: виробити вміння аналізу аудіовізуальних творів з точки зору відповідності їх мети створення і виразних засобів реалізації.

Методика виконання.

1. Переглянути представлені магістерські екранні роботи різних жанрово-видових форм.
2. Визначити проблематику, ідею, мету, завдання створення кожного аудіовізуального твору, уточнити змістовні акценти.
3. Надати характеристику засобам відображення авторського ставлення до зображуваних обставин реального життя
4. Проаналізувати особливості втілення на екрані: доцільність використання режисерських, операторських та монтажних рішень.
5. Детально проаналізувати творчо-технічну якість реалізації власного задуму, переваги та недоліки.
6. Зробити власний висновок про творчу якість кожного екранного твору, переваги і недоліки його розробки.

Література: [1, 2, 3, 10, 11, 28].

Практичне заняття №2.

Тема: Розробка зображального рішення екранного твору.

Мета завдання: посилити вербальну інформацію на глядача.

Методика виконання:

1. Виявити найбільш важливі за змістом епізоди.
2. Визначити зовнішні прояви проблематики, у якому дана проблема

найбільш виразно виявляється (тобто відібрати матеріал, на якому буде досліджено проблему, сформулювати предмет оповіді, як реально існуючий в своєму становленні процес), які можливо дослідити.

3. Визначити просторові координати дослідження теми, звести їх у перелік місць зйомок (просторові об'єкти та визначити часові координати, в яких тема найбільш виражена).

4. Розробити принципи зображального рішення.

5. Визначити й обґрунтувати зйомочне рішення з точки зору можливостей режисерської інтерпретації (крупність кадру, довжина кадру, темп і ритм, рух та його швидкість, прийоми зйомки, ракурс, світло-кольоровий та тінью-кольоровий малюнок);

6. Узгодити виразні складові з викладачем.

Література: [4, 5, 6, 7, 11, 15, 19, 21, 24, 25, 26].

Практичне заняття №3.

Тема: Розробка звукового рішення екранного твору.

Мета завдання: посилити вербальну інформацію за допомогою звукової складової екранного твору на глядача.

Методика виконання:

1. Виявити найбільш важливі за змістом епізоди.

2. Визначити принципи співвідношення слова та зображення.

3. Обґрунтувати звукове рішення з точки зору можливостей режисерської інтерпретації (необхідність тонування, використання музики та шумів).

4. Визначити доцільність обраного музично-звукового рішення аудіовізуального твору.

5. Узгодити виразні складові з викладачем.

Література: [11, 19, 20, 25, 26, 36, 37].

Практичне заняття №4.

Тема: Затвердження документації до знімального періоду.

Мета завдання: формування навичок підготовки необхідної документації екранного твору.

Методика виконання.

Підготувати матеріали за представленими питаннями.

1. Підготовка режисерського сценарію.

2. Розробка календарно-постановочного плану.

3. Склад і завдання творчої групи.

4. Технічні засоби реалізації творчого задуму.

5. Потенційні зйомочні локації.

6. Необхідний реквізит, характерні деталі інтер'єру.

Література: [2, 9, 11, 12, 15, 17, 24, 26].

Практичне заняття №5.

Тема: Презентація кваліфікаційної екранної роботи.

Мета завдання: формування вміння позиціонування власного екранного твору в залежності від його жанрово-видової форми.

Методика виконання.

Результати творчого проекту підготувати за представленими питаннями.

1. Основні критерії режисерського задуму (оригінальність ідеї, актуальність теми, драматургічна якість сценарію, соціальна важливість).
 2. Інтерпретація режисером життєвого матеріалу, покладеного в основу екранної роботи.
 3. Обґрунтування доцільних виразних засобів створення художнього образу на екрані.
 4. Основні вимоги до творчої якості зображального ряду та способи її досягнення.
 5. Основні вимоги до технічної якості зображального ряду способи її досягнення.
 6. Естетична якість твору.
 7. Співвідношення результату та задуму.
- Література: [11, 17, 26, 33, 34].

5. Методичні рекомендації до самостійних занять студентів

Тема 1: Розробка задуму творчої екранної роботи.

Самостійна робота: Відбір літературної першооснови для майбутнього екранного твору.

Мета завдання: вибір літературної основи для створення його екранізації.

Методика виконання.

1. Визначити коло питань, що автор вважає актуальними або злободенними на сучасному етапі.
2. Проаналізувати обрану тему, ідею і життєвий матеріал, на основі яких розкривається конфліктне протистояння людей відносно їх ставлення до існуючої проблеми.
3. Визначити зовнішні прояви проблематики, у якому дана проблема найбільш виразно виявляється (тобто відібрати матеріал, на якому буде досліджено проблему, сформулювати предмет оповіді, як реально існуючий в своєму становленні процес), які можливо дослідити методом спостереження за людською поведінкою в реальному житті, не привертаючи уваги людей до автора (оператора).

4. Визначити просторові координати дослідження теми, звести їх у перелік місць зйомок (просторові об'єкти та визначити часові координати, в яких тема найбільш виражена).

5. Обґрунтувати виразні засоби реалізації творчого задуму.

6. Надати докладний письмовий аналіз означених питань за темою.

7. Узгодити творчий задум з викладачем.

Література: [3, 11, 16, 19, 21, 24].

Тема 2: Підготовка сценарної заявки майбутньої екранної роботи.

Самостійна робота: Розробка задуму творчої екранної роботи.

Мета завдання: аналіз матеріалу для кваліфікаційної роботи.

Методика виконання.

1. Розробити детально тему, мету, актуальність, матеріал, на якому розкривається проблематика екранної роботи;

2. Виявити важливі аспекти у розкритті теми.

3. Визначити жанрово-видову форму, потенційну аудиторію.

4. Обрати засоби відображення авторського ставлення до зображуваних обставин реального життя.

5. Розробити сценарний та режисерський ходи.

6. Узгодити творчий задум з викладачем.

Література: [11, 12, 17, 19, 26, 29].

Тема 3: Аналітична робота над літературною першоосною.

Самостійна робота: Розробка драматургічної структури майбутньої екранної роботи.

Мета завдання: аналіз матеріалу для кваліфікаційної роботи.

Методика виконання.

1. Визначити предмет оповіді, тему, ідею, мету, актуальність, завдання творчої роботи.

2. Проаналізувати характер героя та його мету, обставини, конфлікт поміж характером та обставинами, ситуацією та ситуаційними обставинами (обставини відносин), персонажами та часові та просторові обставини образу дії.

3. Надати докладний письмовий аналіз означених питань.

Література: [11, 16, 19, 25, 26, 29].

Тема 4: Аналітична робота над літературною першоосною.

Самостійна робота: Аналітична робота над розробкою екранного твору.

Мета завдання: набуття навичок аналітичної роботи режисера.

Методика виконання.

Підготувати доповідь, обравши одну з наступних тем:

1. Образ сучасника на екрані, нові характери і долі.
2. Ігровий елемент у неігровому фільмі.
3. Прийоми та естетика неігрового кінематографа в сучасних телевізійних форматах.
4. Способи побудови звукозорового образу на екрані.
5. Трансформація канонів національної культури в сучасному аудіовізуальному просторі.

Література: [1, 10, 13, 17, 26, 33, 34].

Тема 5: Розробка зображального рішення екранного твору.

Самостійна робота: Авторська розробка теми.

Мета завдання: аналіз вихідного матеріалу для кваліфікаційної роботи.

Методика виконання:

1. Визначити елементи авторського стилю.
2. Визначити творчі й технічні особливості реалізації творчого задуму зйомок окремих сцен, епізодів.
3. Обрати необхідний реквізит, характерні деталі інтер'єру.
4. На основі попередніх пунктів створити режисерський сценарій
5. Узгодити режисерський сценарій з викладачем.

Література: [2, 9, 11, 12, 15, 17, 24, 26].

Тема 6: Розробка звукового рішення екранного твору.

Самостійна робота: Підготовка звукової партитури.

Мета завдання: виробити вміння відобразити авторський задум за допомогою звуко-шумового ряду.

Методика виконання:

1. Розробити звукове рішення окремих сцен, епізодів (необхідність тонування, використання музики та шумів).
2. Обрати засоби відображення емоційного ставлення автора до життєвого матеріалу, покладеного в основу творчого задуму.
3. Розробити музично-звукове рішення аудіовізуального твору.
4. Надати докладний письмовий аналіз згідно визначеного плану;
5. Узгодити виразні засоби втілення авторського задуму з викладачем.

Література: [5, 6, 7, 11, 15, 19, 21, 24, 25, 26].

Тема 7: Уточнення зображального рішення екранного твору.

Самостійна робота: Візуально-режисерські референси до магістерської

екранної роботи.

Мета завдання: виробити вміння аналізу аудіовізуального твору з точки зору відповідності мети її створення і виразних засобів реалізації.

Методика виконання.

1. Уточнити жанрово-видову форму майбутньої екранної роботи, визначити її специфіку.

2. Обрати для порівняльного аналізу відомі приклади аудіовізуальних творів (художні фільми, документальні фільми, короткометражні фільми, телевізійні проекти), схожих за обраною жанрово-видовою формою.

3. Визначити проблематику, мету, завдання створення, особливості авторського задуму.

6. Визначити ключові за змістом епізоди;

7. Розглянути особливості їх втілення на екрані: залежність емоційності кадру від кольору і освітлення; елементи екранної мови, що використані; їх зв'язок та взаємодія; яким чином звуковий ряд створює атмосферу, що потрібна режисеру; як монтаж служить побудові асоціативних зв'язків в свідомості і підсвідомості глядача.

8. Надати характеристику засобам відображення авторського ставлення до зображуваних обставин реального життя, особливостям авторського стилю;

9. Проаналізувати інші виразні екранні засоби у розкритті проблематики;

10. Обґрунтувати використані виразні засоби у побудові художнього образу на екрані;

11. Зробити власний висновок про творчу якість екранного твору, переваги і недоліки.

12. Надати письмово ґрунтовний аналіз згідно означеного плану.

Література: [1, 10, 11, 12, 13, 14, 17, 33].

Тема 8: Підготовка документації до дипломної роботи.

Самостійна робота: Підготовка календарно-постановочного плану роботи.

Мета завдання: підготовка до реалізації практичного завдання.

Методика виконання.

1. Визначити детально етапи роботи над екранним твором згідно з творчо-технічними можливостями.

2. Встановити терміни реалізації кожного етапу виконання практичного завдання.

3. Надати докладний письмовий аналіз означених питань у вигляді таблиці.

Література: [9, 11, 12, 15, 17, 24, 26, 35].

Тема 9: Технологія виробництва та її вплив на естетичну якість твору.

Самостійна робота: Вимоги до творчої і технічної якості реалізації творчого задуму.

Мета завдання: Визначити основні вимоги до якості аудіовізуального ряду.

Методика виконання.

1. Визначити потенційні зйомочні локації та їх специфіку.
2. Встановити послідовність технології виробництва.
3. Уточнити побудову мізансцен.
4. Проаналізувати специфіку творчих завдань і технічних можливостей зйомки на обраних локаціях.
5. Обрати необхідні технічні засоби реалізації творчого задуму.

Література: [6, 7, 8, 11, 13, 26].

Тема 10: Презентація кваліфікаційної екранної роботи.

Самостійна робота: Підготовка аналітичних та ілюстративних матеріалів до презентації власного екранного твору

Мета завдання: формування навичок впливу на сприйняття потенційної аудиторії.

Методика виконання:

1. Структурування первинної інформації щодо задуму екранного твору.
2. Визначення особливостей втілення авторського задуму.
3. Створення плану презентації на основі вербальних і візуальних засобів виразності.

Література: [11, 17, 26, 33, 34].

6. Форми та методи навчання

Методи навчання. Найбільш популярними інноваційними методами навчання, які дозволяють використовувати нові технології викладання є:

контекстне навчання – ґрунтується на інтеграції різних видів діяльності студентів: навчальної, наукової, практичної;

проблемне навчання – здійснюється на основі ініціювання самостійного пошуку студентом знань через проблематизацію (викладачем) навчального матеріалу.

Не менш важливими є й такі методи:

пояснювально-демонстраційний – для передання великого масиву аудіовізуальної інформації, під час викладення нового матеріалу, а також у процесі закріплення;

бесіда – спонукає студентів до відтворення набутих знань, формування самостійних висновків і узагальнень на основі засвоєного матеріалу;

дискусія – розвиває самостійне мислення, вміння обстоювати власні

погляди, аналізувати й аргументувати твердження, критично оцінювати чужі і власні судження;

спостереження – передбачає сприймання певних предметів, явищ, процесів;

практична робота – допомагає конкретизації знань, формує професійні вміння і навички, спрямована на використання набутих знань у розв’язанні практичних завдань.

Аналітичний метод передбачає мисленнєвий або практичний розклад цілого на частини з метою вивчення їх суттєвих ознак.

Синтез як метод ґрунтується на мисленнєвому або практичному з’єднанні виділених аналізом елементів чи властивостей предмета, явища в одне ціле.

Індуктивний метод використовується у вивченні предметів, явищ від одиничного до загального.

Дедуктивний метод базується на вивченні навчального матеріалу від загального до окремого, одиничного.

Також під час викладання курсу викладач використовує індивідуальний підхід до студентів, який є основою особистісно зорієнтованого навчання.

Форми навчальної роботи: лекції, практичні заняття, індивідуальні заняття, самостійна робота.

7. Форми контролю

Форми контролю:

поточний контроль: опитування, перевірка окремих етапів підготовки та якості виконання аудіовізуального твору;

підсумковий контроль – залік.

Методи контролю. Курс оцінюється викладачем за рейтинговою системою.

Розподіл балів, які отримують студенти

Розділ 1			Розділ 2						Розділ 3				
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12		
5	5	5	5	5	8	8	8	8	7	8	8	20	100

Розподіл балів за формами контролю:

опитування (за пройденою темою) – до 4 балів за відповідь на питання;

практичні завдання – до 8 балів;

іспит – до 20 балів.

Можлива кількість балів, набраних до підсумкової форми контролю:

іспит – від 60 до 80 балів.

Шкала оцінювання та критерії оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою		Вимоги
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку	
90-100	A	відмінно	зараховано	Блискуче володіння теоретичними знаннями та практичними навичками розробки постановчого плану режисерського задуму екранного твору. Методична досконалість у постановці режисерських етюдів. Яскраві режисерські здібності. Блискуче і нестандартне вирішення запропонованих творчих завдань.
82-89	B	добре		Добре володіння практичними навичками розробки постановчого плану режисерського задуму екранного твору, деякі неточності в теоретичних знаннях. Професійні дані для створення режисерського етюдів. Методичність, достатня емоційна виразність у виконавстві та режисерські схильності.
74-81	C			Добре володіння практичними навичками розробки постановчого плану режисерського задуму екранного твору, деякі неточності в теоретичних знаннях. Професійні дані для створення режисерського етюдів. Методичність, але недостатня емоційна виразність. Нестандартні рішення творчого завдання.
64-73	D	задовільно		Недостатні знання з теоретичного та практичного матеріалу, неточності в розробці постановчого плану режисерського задуму екранного твору. Середні професійні дані для створення режисерського етюдів, деякі режисерські схильності, недостатня виконавська емоційна виразність. Слабка фантазія при вирішенні творчого завдання.

60-63	Е			Недостатні знання з теоретичного та практичного матеріалу, слабе володіння особливостями розробки постановчого плану режисерського задуму екранного твору. Деякі режисерські схильності, слабка виконавська емоційна виразність, відсутність професійних даних для створення режисерського етюдю. Посереднє виконання творчого завдання.
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання	Дуже слабе виконання основних завдань, незнання фактичного матеріалу. Нездатність до пластичного візуального мислення. Відсутність режисерських схильностей, виконавської емоційної виразності, професійних даних для створення режисерського етюдю. Нездатність до виконання творчих завдань.
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	Систематичне невиконання основних завдань, незнання фактичного матеріалу. Неволодіння особливостями розробки постановчого плану режисерського задуму екранного твору. Відсутність режисерських схильностей, виконавської емоційної виразності, професійних даних для створення режисерського етюдю. Нездатність до виконання творчих завдань.

Методичне забезпечення

Робоча навчальна програма; перелік завдань практичної та самостійної роботи; форми і види контролю знань студентів; екзаменаційні білети.

8. Рекомендовані джерела інформації

Основна література

1. Брюховецька Л.І. Приховані фільми. Українське кіно 1990-х. Київ, 2003. 384 с.

2. Вильярехо Эми. Фильм. Теория и практика. Харків, 2015. 228 с.
3. Горпенко В.Г. Кіносценарій як специфічна форма організації дії. Київ, 1999. 21 с.
4. Горпенко В.С. Монтажене кадрозчеплення. Київ, 1999. 73 с.
5. Горпенко В.С. Телевизионная специфика цвета. Цветомузыка. Київ, 1999. 68 с.
6. Горпенко В.Г. Функції кольору в кіно та телебаченні. Київ, 1999. 55 с.
7. Горпенко В.Г. Архітектоніка кадру. Кадр. Монтаж. Київ, 1997. 231 с.
8. Горпенко В. Г. Монтаж: кино, телевидение. Київ, 2004. 271 с.
9. Здоровега В.Й. Теорія й методика журналістської творчості. Львів: ПАІС, 2004. 268 с.
10. Зубавіна І. Б. Кінематограф незалежної України: тенденції, фільми, постаті. К Київ, 2007. 296 с.
11. Ілляшенко В. Книга режисури. Київ: Вік, 2002. 144 с.
12. Кісін В. Режисура як мистецтво та професія. К.: Видавничий дім «КМ Academia», 1999. 267 с.
13. Кракауер Зігфрід. Від Калігарі до Гітлера – психологічна історія німецького кіна. Київ, 2009. 384 с.
14. Мащенко І.Г. Телевізійні аномалії. Мас-медійні історії в деталях. Київ: вид-во Телерадіокур'єр. 2005. 216 с.
15. Медынский С.Е. Компонуем кинокадр. Москва: Искусство, 1992. 241 с.
16. Нехорошев Леонид. Драматургия фильма : Учебное пособие. Москва : ВГИК, 2009. 342 с.
17. Роднянський О. Виходить продюсер. Київ : Брайт Стар Паблішинг, 2016. 408 с.
18. Соколов, Алексей Георгиевич. Монтаж: телевидение, кино, видео: учебник. Ч. 1. Москва : [Изд. А. Дворников], 2005. 241с.
19. Соколов, Алексей Георгиевич. Монтаж: телевидение, кино, видео: учебник. Ч. 2. Москва : [Изд. А. Дворников], 2007. 208с.
20. Соколов, Алексей Георгиевич. Монтаж: телевидение, кино, видео: учебник. Ч.3. Москва : [Изд. А. Дворников], 2003. 205с.
21. Тарковский А.А. Лекции по кинорежиссуре // Искусство кино. 1990. №7. С.83-91.
22. Утилова Н. И. Монтаж: Учеб. пособие для студентов вузов. Москва: Аспект Пресс, 2004. 167 с.
23. Фрейлих С.И. Теория кино от Эйзенштейна до Тарковского. Москва, Академ. Проект, 2002. 512 с.
24. Ширман Р. Н. Телевізійна режисура. Майстер-клас. Київ: ЗАТ «Телерадіокур'єр», 2004. 200 с.
25. Ширман Р.Н. Алхимия режиссуры. Київ.: ТРК, 2006. 432 с.
26. Шклярєвський Г., Терещенко Ю. Режисура. Морфологія і синтаксис екранних мистецтв. Київ: Альма-Прес, 2004. 320 с.

Допоміжна література

27. Владимиров В. М. Історія української журналістики (1917-1991): навч. посібник. Київ: МАУП, 2007. 172 с.
28. Ілляшенко В. Історія українського кіномистецтва. Київ, 2004. 412 с.
29. Макки Роберт. История на миллион долларов: мастер-класс для сценаристов; пер. с англ. Москва: Альпина нон-продакш, 2012. 456 с.
30. Плавник А.А. Основные этапы развития аудиовизуальных СМИ: Учебно-методическое пособие. Минск, 2003г. 105 с.30.
31. Скуратівський В.Л. Екранні мистецтва у соціокультурних процесах ХХ ст.: Генеза, Структура, Функція. Київ, 1997. Ч2. 229 с.
32. Туркин В.К. Драматургия кино. Очерки по теории и практике киносценария: Учебное пособие. Москва: ВГИК, 2007. 320 с.
33. Українське кіно від 1960-х до сьогодні. Проблема виживання: зб. наук. статей / упоряд. Л.Брюховецька. Київ : Задруга, 2010. 252 с.
34. Чміль Г.П. Екранна культура: плюральність проявів. Харків, 2003.345 с.
35. Чубасов В.Л. Введение в специальность «Кинотелемастерство». К., 2005. 483 с.
36. Эблан Дэн. Цифровая съемка и режиссура. С.Пб., «Вильямс», 2003. 216 с.
37. Яковець, Анатолій Володимирович. Телевізійна журналістика: теорія і практика: [підручник]. Київ: Вид. дім Києво-Могилян. акад., 2007. 239 с.

Інформаційні ресурси

1. Інтернет-видання «ДетекторМедіа» – URL: <http://detector.media/>
2. Інтернет-видання «Телекритика» – URL: <http://www.telekritika.ua>
3. Библиотека журналиста – URL: <http://www.evartist.narod.ru/>
4. Державне агентство України з питань кіно – URL: <http://dergkino.gov.ua/>
5. Національна спілка кінематографістів України – URL: <http://www.ukrkino.com.ua/home/>
6. Інтернет-журнал про авторське кіно «Cineticle» – URL: <http://cineticle.com/>

НАВЧАЛЬНЕ ВИДАННЯ

**ПРАКТИКУМ З ВИРОБНИЦТВА
АУДІОВІЗУАЛЬНИХ ТВОРІВ**

Програма та навчально-методичні матеріали
до курсу

Черкасова Наталія Олександрівна,
кандидат мистецтвознавства,
старший викладач кафедри телебачення

Друкується в авторській редакції

Комп'ютерний набір Черкасова Н.О.

План 2020

Підписано до друку 04.09.2020 р. Формат 60x84/16
Гарнітура «Times». Папір для мн. ап. Друк ризограф.

Ум. друк. арк.1,0. Обл.-вид. акр. 1,46

Наклад 100 прим. Зам. №

Адреса редакції і видавця
ХДАК, 61057, Харків, Бурсацький узвіз,4